

som havde kendt Blicher eller stået nogen nær, som havde kendt ham. Det er journalistisk dygtigt gjort, og det blev til et levende ind i mellem medrivende billede, som mere afmaler person og liv end kunstneren. Scoop'et var en samtale med Francisco, Blichers femte søn (og ikke næstældste, som Nørgaard skriver i indledningen). Francisco havde været lærer, og Mylius fandt ham i Søvind ved Horsens. Han fortæller jævnt og ligetil om hjemmet og forældrene uden, som det synes, at have megen forståelse for faderens format som digter.

Finn H. Lauridsen

Ingeborg Stuckenberg: *Korte Breve fra en lang Reise*. Udg. af John Kousgård Sørensen. (Museum Tusulanums Forlag, 1986). 71 s., 85,40 kr.

»Du ... foer selv vild i Veduskoven (troldskoven) og fandt aldrig vejen hjem« skrev Johannes Jørgensen mange år efter Ingeborg Stuckenbergs død. Her foreligger Ingeborgs egen skildring af sin færd gennem troldskoven mod sit tragiske endeligt.

Manuskriptet består af »Korte breve fra en lang rejse«, som stammer fra rejsen til New Zealand, samt fire breve hjem til familien efter ankomsten. Det hele er fundet i skunken under taget til en villa, der har tilhørt filologen Johs. Brøndum-Nielsen. Sandsynligvis, skriver udgiveren, har papirerne ligget i det »skrin«, som blev sendt hjem til søsteren Agnes Schwartz efter Ingeborgs død i august 1904. Tekstkritikken viser, at rejsemanuskriptet er blevet til i samarbejde mellem Ingeborg og hendes kæreste og medrejsende, slotsgartner Hans Madsen. Sandsynligvis er der tale om en rejsekorrespondance, der var tænkt offentliggjort i et dagblad. Skildringen er kendetegnet ved en personlig stil, og fremstillingen af rejseforløb og -liv er fængslende.

»Bjergene er blå, og himlen er det, men solen skinner over tusind strandede, skuffede håb«, skriver hun mod slutningen af beretningen om New Zealand. Selv prøvede hun, skulle det vise sig, »en sidste hasard for livet og lykken«. Hasard var og blev det. Ingeborg forlod – trods alt – for meget.

Ib Gejl

HISTORIEVIDENSKAB

Nyere dansk historieforskning. Bind 2. Udg. af Dansk historiografisk projektgruppe. (Københavns Universitet, 1982). 212 s.

Mens vi venter på hovedværket fra Dansk historiografisk projektgruppe om den danske historieskrivning i de sidste 200 år, som skulle være under fremskreden udarbejdelse, skal her kort anmeldes et af gruppens forberedende arbejder. Bindet indeholder to afhandlinger, begge af historiografisk

karakter og indgivet som specialer ved Københavns Universitet. Den ene af Ole Lønhart: »Aage Friis. En historiografisk analyse«. Den anden af Henrik Poulsen: »Erik Arups syntesedannelse 1909-1921 og den »socialhistoriske tradition««.

Det er væsentlige og for en stor del uopdyrkede områder af den danske historieskrivning, de to historiestuderende har sat sig for at belyse, men også tunge sager for så unge folk. Uanset en imponerende belæsthed, hvad de om-

fattende og i sig selv værdifulde litteraturlister vidner om, må de to afhandlinger henføres til kategorien »lovende øvelser«. Bedst skrevet og mest overbevisende virker analysen af Aage Friis, mens Arup-afhandlingens mange gode iagttagelser især ville have vundet ved en længere »fordøjelse«.

Positivt bidrager bogen til en bedre forståelse af det danske historiske klima i de såkaldte gennembrudsår. Den klare positivistiske sommer efter århundredskiftet, som man har talt om, var mere broget og mangfoldig end som så. Arup var vel den, der kom nærmest til den klassiske positivisme, mens der for de fleste andre af generationen var tale om en mere eller mindre alvorlig flirt med retningen uden etablering af varige forhold. Givende er også diskussionen af den næsten paradoksale kendsgerning, at to så forskellige personer som Friis og Arup kunne høre til den samme radikale historikergruppe og rummes i det samme radikale parti. Man får endvidere et plausibelt bud på, hvorfor der opstod et så bittert modsætningsforhold mellem de to professor-kolleger.

Metodisk bygger arbejderne på det af J. H. Tiemroth foreslåede begrebsapparat, bestående af 3 »syn« og (mindst) 3 »positivismer«. Den analyserede historikers holdningsbaggrund søges inddelt i et virkelighedssyn, et historiesyn og et videnskabsyn, og inden for dette sidste skulle positivismen kunne vise sig som kildepositivisme, klassisk positivisme og kendsgerningspositivisme.

Af de to »treheder« forekommer mig »synene« at være de mest frugtbare, idet de sætter udmærket struktur på forholdet mellem historikeren som menneske og hans eller hendes måde at drive videnskab på. »Positivismene« synes derimod mere at forvirre end forklare. Når Aage Friis efter til overmål at være bestemt som idealist og hermeneutiker af tysk skole bliver udnævnt til kendsgerningspositivist (bl.a. s. 76), når Kr. Erslev kan kaldes klassisk positivist i sit syn på forskningen og kendsgerningspositivist i sin opfattelse af historieskrivningen (s. 92), så må man vist sige, at det sætter spørgsmålstegn ved systemets brugbarhed.

Harry Christensen

HÅNDBØGER OG HJÆLPEVIDENSKABER

Bjørn Ochsner: *Fotografer i og fra Danmark til og med år 1920 I-II*. Udgivet af Landsudvalget for indsamling af fotografier og dokumentarfilm. (Bibliotekscentralens forlag, 1986). 924 s., 947,30 kr.

Ochsners centrale opslagsværk foreligger nu i 3. udgave, ført frem fra 1900 til 1920. Den første kom i 1956 i ét bind, anden i 1969 i to bind. Denne er også i to bind, men udvidet med hele 1300 navne i forhold til 1969-udgaven, i alt ca. 4.000. Foruden fortegnelsen over

danske fotografer er der registre over amatører af særlig betydning, udenlandske fotografer i Danmark med bilande, danske fotografer med kendt virke i udlandet, emigrerede danske fotografer med ukendt virke i udlandet og fotografer, hvis optagelser som indklæbede fotos illustrerer danske eller Danmark omhandlende bøger. Desuden stedregistre over amter og byer samt over enkelte lokaliteter, de sidste med fotograferens navne, en uundværlig indgang til mange undersøgelser. Indholdsfortegnelse og samtlige præ-